

4.1 ja 4.2 Toimintakulttuuri

Kehittämisen tavoitteet

Koulussamme me-henki näkyy ystävällisenä kohtaamisena, esim. tervehtimisellä. Osaamme kuunnella ja esittää omia ajatuksiamme toista kunnioittavalla tavalla sekä sovittaa yhteen erilaisia näkemyksiämme ja toimintatapojamme.

Koulumme aikuisten tavoitteena on luoda oppilaalle mahdollisimman selkeä ja oppimista tukeva koulupäivä. Sopivasti rytmityt tauot ja lepoaika sekä liikunnalliset tuokiot tuovat päiviimme riittävää vaihtelua. Saamme myös tehdä omia valintoja työ- ja koulupäiviemme aikana.

Koulullamme lajitellaan ja kierrätetään jätteet sekä noudatetaan erilaisissa valinnoissa kestävän kehityksen periaatteita.

Kaiken toiminnan pohjana on yhdessä sovittujen sääntöjen kunnioittaminen. Toimimme niin, että yhteiset tilat ja materiaalit ovat käyttövalmiina seuraavalle. Jokainen yhteisön jäsen ymmärtää vastuunsa turvallisen toimintaympäristön (henkinen, sosiaalinen, fyysinen) luomisessa. Aikuiset ovat tässä mallina omalla toiminnallaan sekä ohjaavat lapsia huomioimaan samoja asioita.

Yhteistyö esiopetuksen kanssa kehittyy niin, että henkilökunta saman katon alla tuntee toisensa ja voimme sanoa koulutyön olevan jatkumo esiopetuksen tekemälle työlle lasten kanssa (on yhteisiä toimintatapoja, yhteisiä painotuksia, yhdessä käsiteltäviä kokonaisuuksia jne.). Tavoitteena on, että yhteistyö on selkeää myös kouluun siirtyvälle lapselle ja hänen perheelleen.

Yhteiset toimintaperiaatteet

Koulutyön tulee tuottaa työn ja onnistumisen iloa sekä lapsille että aikuisille. Koulussamme annetaan tilaa innostua ja toteuttaa suurempiakin projekteja sekä vastaavasti olla välillä väsynyt ja toisen tukea/ymmärrystä tarvitseva.

Koulussamme kasvatus monikulttuurisuuteen ja suvaitsevaisuuteen lähtee toisiin tutustumisesta. Harjoitteleminen päivittäin hyväksymään työ- ja luokkatovereidemme erilaisia ominaisuuksia ja näkemyksiä ja niistä huolimatta toimimaan sovussa ja yhteistyössä.

Suunnitteleminen ja teeminen asioita yhdessä oman ja myös muiden luokka-asteiden kesken. Pyrimme yhteistyöhön (yhteisopettajuuteenkin?) ja vastuunjakoon aikuisten kesken – oppilaamme ovat kaikkien yhteisiä. Myös lapset suunnittelevat tekemisen sisältöjä. Reiluus ja tasavertaisuus ei tarkoita koulussamme sitä, että kaikki saavat samoja asioita saman verran samaan aikaan. Opettelemme hyväksymään tämän.

Yhteistyö ja käytännön toteutus

Koulumme toimintakulttuurissa korostuu seikkailukasvatus. Se on kaikkiin oppiaineisiin soveltuva kasvatusmenetelmä, jonka keskeisiä osia ovat

- pyrkimys kehon, mielen ja tunteen kokonaisvaltaiseen kokemukseen ja elämykseen
- henkisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti turvallinen toiminnallisuus
- vastuullisuuden kokemus
- tavoitteellisuus
- haasteellisuus
- luonto tai muu arkielämästä poikkeava ympäristö tai tilanne
- kokemusta selkeyttävä reflektio eli purku

Seikkailukasvatuksen toteutus suunnitellaan luokittain/luokka-asteittain lukuvuosisuunnitelman yhteydessä. Seikkailukasvatus voisi tulevaisuudessa olla myös koulun ja esiopetuksen yhteistyön lähtökohta ja väline lasten kouluun siirtymän tukemisessa.

Seikkailukasvatuksen lisäksi harjoittelempa tietoisesti tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä vuorovaikutteisia työtapoja. Käytämme esimerkiksi Yhteispelin käytänteitä luokkatyössä ja kodin ja koulun yhteistyön rakentamisessa. Opetushenkilöstöllä on viikoittain luokka-asteittain toteutuva suunnittelutunti luokka-asteysteistyön suunnitteluun. Aloitamme lukuvuoden keskittyen tutustumiseen ja ryhmäytymiseen sekä työyhteisössämme että luokkatasolla. Ryhmäyttävää toimintaa ylläpidämme myös lukuvuoden varrella. Lasten päivittäistä ja viikoittaista liikkumista tuemme koulussamme viikoittaisilla sisävalkkävuoroilla, salivalkkävuoroilla ja mahdollisuudella ulkoliikuntavälineiden vuokraamiseen pitkillä välitunneilla. Lapsilla on päivässä mahdollisuus ainakin yhteen pitkään, puolen tunnin välituntiin ulkona tai sisällä. Ruokailun välitunteineen järjestämme joustavasti siten, että lapsi voi jäädä syömään ja jutustelemaan kavereiden kanssa pidemmäksi aikaa tai lähteä ulkoilemaan hetkeksi.

Vastuun jätteen lajittelusta luokassaan hoitaa jokainen opettaja oppilaidensa kanssa.

Koulullamme on tapana harjoitella asioita, kaikkea ei tarvitse osata heti. Aikuisten velvollisuus on opettaa ja näyttää lapsille, miten eri tilanteissa toimitaan ja antaa lapsille aikaa harjoitella. Koulumme säännöt ovatkin nimetty toimintaohjeiksi tai toimintatavoiksi eri tilanteissa. Yhteisiä toimintaohjeita-/tapoja olemme laatineet mm. ruokailua, tuntityötä, juhlia ja retkiä varten.

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Turvallista ja keskustelevaa yhteisöä rakennamme luokissamme toiminnallisten ja vaihtelevien työtapojen avulla ja esimerkiksi Yhteispelin ja seikkailukasvatuksen menetelmin. Työskentelemme usein pareittain ja ryhmissä, mutta harjoittelempa työskentelemään myös yksin. Kiinnitämme huomiota luokan istumajärjestykseen sekä pariin ja ryhmien muodostukseen siten, että oppilaat tottuvat työskentelemään eri kavereiden kanssa.

Osoitamme lasten omien valintojen ja ratkaisujen olevan arvokkaita ja ohjaamme heitä luottamaan omiin kykyihinsä ratkaista työskentelyssä eteen tulevia pulmia. Pyrimme muutenkin lisäämään lasten mahdollisuuksia tehdä valintoja oppimisen sisältöjen sekä oppimisen tapojen suhteen. Kuulemme oppilaiden ehdotuksia, opettelemme neuvottelemaan niistä yhdessä ja otamme niitä eri tilanteiden suunnittelussa huomioon. Ohjaamme oppilaita sopeutumaan kaikille yhteisten ohjeiden mukaiseen työskentelyyn.

Erilaisten ja monipuolisten itsearviointitapojen kautta kukin harjaantuu tiedostamaan omia taitojaan ja osaamistaan. Avaamme asioita ja tavoitteita lapselle ymmärrettäviksi kokonaisuuksiksi, joita tämä pystyy kaavakkeen, hymynaamojen, peukkuarvioinnin tms. avulla itsestään tai ryhmästään arvioimaan. Koulussamme on lisääntynyt ns. tilannekohtainen arviointi, jonka tarkoituksena on tehdä onnistumisia, epäonnistumisia ja niiden syitä näkyväksi. Samalla se antaa mahdollisuuden oppia muilta seuraavia vastaavanlaisia tilanteita varten.

Tarvitsemme kehittymisemme ja oppimisemme tueksi kiireettömyyttä. Lukuvuoden alkaessa tämä tarkoittaa n. 2-3 viikon luvallista keskittymistä tutustumiseen, yhteiseen suunnitteluun ja hyvän koulun alun kannalta olennaisiin asioihin sekä joustavaa siirtymistä lukujärjestyksen mukaiseen koulunkäyntiin. Lukuvuoden työn tapahtumiseen kaikkineen pyrimme suunnittelemaan ja rytmittämään järkevästi jaksamisemme ja koulun painotukset huomioiden.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Koulumme aikuiset suhtautuvat lapsiin vakavasti ja välittävästi. Lapsen asia kuunnellaan ja kohdataan ja tarvittaessa opetetaan myös rajoja, hienotunteisuutta tai tuodaan esiin erilaisia näkökulmia pohdittavaksi. Asioita selitetään ja sanoitetaan, jotta lapset oppivat itsekkin kertomaan ajatuksiaan ja tunteitaan ääneen. Ruokalassa aikuiset istuvat lasten joukossa jutellen kuulumisista ja muista tavallisista asioista. Käytävillä tervehdimme toinen toistamme ja saatamme jäädä vaihtamaan muutaman sanan mielessä olevista asioista.

Koulussamme mm. tutustuminen toisiin, opettajan ja oppilaan väliset lukuvuosittaiset juttutuokiot, kummitoiminta, koulun yhteiset tapahtumat ja perinteet luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kokemusta siitä, että minut hyväksytään tänne. Seikkailutehtävät kasvattavat meitä kantamaan vastuuta niin sosiaalisesta kuin fyysisestäkin turvallisuudesta. Yhteispelin Luokkapiiri tarjoaa turvallisen tilanteen harjoitella vuorovaikutusta toisten kanssa ja omien ajatusten ja tunteiden ilmaisemista. Päiväohjelman läpikäyminen aamuisin luo lapselle koulupäivään selkeyttä ja ennakoitavuutta. Samoin rehtorin viikkotiedote sekä Wilmassa että opettajanhuoneen seinällä selkeyttää koulun aikuisten työskentelyä.

Koulumme opettajat tekevät tiivistä yhteistyötä rinnakkaisluokan opettajien, erityisopettajien ja ohjaajien kesken. Tavoitteena on, että lapsilla on useampi tuttu aikuinen lähellään ja opettajat pystyvät jakamaan sekä osaamistaan, että tukemaan toisiaan erilaisissa työtehtävissä. Myös huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä useamman koulun aikuisen näkemys asioista rikastuttaa yhteistyötä.

Vuorovaikutus

Siivikkalan koulussa vuorovaikutustaitojen harjoittelu, vuorovaikutuksen lisääminen sekä yhteistyö kodin kanssa toteutetaan muun muassa Yhteispelin työtapojen avulla. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen avulla lapsi oppii työskentelemään muiden ja itsensä kanssa. Luokissa harjoitellaan aktiivisesti kertomista, kuuntelemista, vuorottelua, toisen mielipiteen kunnioittamista ja hyvän luokkahengen rakentamista.

Monipuolinen työskentely

Koulussamme voidaan käyttää luokka-asteittain joustavia ryhmittelyjä jakaen oppilaita luokkarajat rikkoviin ryhmiin. Hyödynnämme eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja pyrimme viemään työskentelyä säännöllisesti ulos luokkahuoneesta. Luomme mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun koulun sisällä ja yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Koulumme seikkailukasvatuksen sisältöjen toteuttaminen ohjaa koulun lähiympäristön ja erilaisten työtapojen hyödyntämiseen. Hyödynnämme työskentelyssämme esimerkiksi kirjaston, seurakunnan ja Tampereen teattereiden ja museoiden tarjoamat yhteistyömahdollisuudet.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Toisen hyväksyminen lähtee tutustumisesta. Siitä, että opitaan nimet ja opitaan, millaista toisen kanssa on toimia. Tutustumme omiin juuriin, sukuun ja paikallisuuteen.

Koulussamme on eri vähemmistökuultuurien, uskontokuntien ja kieliryhmien edustajia. Heidän kauttaan ja suostumuksellaan voimme tutustua erilaisiin tapoihin ja katsomuksiin. Erilaisten hyväntekeväisyystapahtumien yhteydessä kiinnitämme huomiota myös kulttuurien rikkauteen, juhlaperinteisiin yms. mahdollisen auttamisen tarpeen ohella.

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Koulussamme toimii oppilaskunnan hallitus, jossa on oppilaiden valitsemat jäsenet joka luokkaasteelta. Hallitus käsittelee koulun yhteisiä asioita ja ottaa niihin kantaa.

Koulumme isommilla oppilailla on mahdollisuus toimia työhönsä perehdytettyinä järjestäjinä mm. kirjastossa, välituntivälinelainaamossa ja tietokonevarastossa.

4.-luokkalaiset saavat kummilapsen eskarilaisista ja toimivat näiden kanssa yhdessä muutamia kertoja lukuvuoden aikana. Kummitoiminta jatkuu 2.-luokalle asti.

Oppilaamme osallistuvat valitsemiensa valinnaisaineiden sisältöjen suunnitteluun. Kielten opiskelussa aiheita, sanastoa ja työtapoja suunnitellaan myös oppilaiden toiveiden mukaan.

Harjoitteleminen ja käytämme osallistavia työtapoja.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Erilaisuuden hyväksyminen on yksi koulumme arvoista. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta eikä samanlaista kohtelua kaikissa tilanteissa. Voidaksemme osallistua yhdenvertaisesti muiden kanssa tarvitsemme toisinaan eri asioita.

Kaikki koulumme aikuiset ovat lapsia varten ja heitä ohjatessaan samanarvoisia. Kunnioitamme toistemme antamia ohjeita ja otamme asioita puheeksi, jos olemme toimintatavoistamme eri mieltä.

Opetushenkilöstön yhteissuunnittelu tekee opetuksesta tasavertaisempaa oppilaille. Yhteispelin menetelmät ohjaavat yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, ja niiden tarkoitus on antaa kaikille mahdollisuus osallistumiseen ja harjoitteluun turvallisesti.

Valinnaisainetarjottimemme sopii kaikille sukupuoleen katsomatta.

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä pyrimme rakentamaan luottamusta siihen, että teemme yhdessä asioita lapsen parhaaksi ja haluamme toimia kasvatuskumppaneina.

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Rakennamme hyvää tulevaisuutta arjen valinnoilla. Toimimme niin, että mahdollisimman moni valitsee koulumatkan kulkemiseen kävelyn tai pyöräilyn. Ruokailuissa muistutamme hävikin minimoimisesta ja käsitöissä tuomme mahdollisuuksia materiaalien uusiokäyttöön, tuunaamiseen. Kierrätyksen harjoittelu koulussa siirtyy myös kotiin osaamisena.

Ohjaamme oppilaita ottamaan vastuuta yhteisistä asioista tarjoamalla ylimpien luokkien oppilaille erilaisia vastuutehtäviä aikuisen ohjauksessa. Esimerkiksi välituntilainaamosta huolehtiminen sekä kirjaston ja kuvataideluokan järjestäjänä toimiminen auttavat huomioimaan yhteisen vastuun merkityksen koulun toiminnassa.

Vuosittain valittava oppilaskunnan hallitus on oppilaiden ääni koulun toimintaa suunniteltaessa ja lukuvuotta toteutettaessa. Luokkien edustajien välityksellä oppilaat tulevat kuulluiksi koulun asioissa ja kokevat voivansa vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Rohkaisemme oppilaita olemaan yhteiskunnallisesti aktiivisia, välittäviä kansalaisia. Toimimme koulumme perusarvon, yhteisöllisyyden, puolesta. Siihen jokaisella on oma panoksensa koulupäivien onnistumiseksi.